

Nekim „junakom“.

Vi „Slovenskemu Narodu“ prodajate *) skrivnosti; kaj naš narod po tem pride slovenski na red?

Iz Štajarskega.

Dopisi.

Iz Tmina — odgovarja visokocenjeni deželni poslanec gosp. Winkler v „Domovini“ na „nezaupnico“, ktero je po „Slov. Nar.“ on z vsemi družimi poslanci vred od graških študentov in še nekterih drugih nezaupnikov, ki so taki izvedenci v veliki politiki, da še komaj svoje ime podpisati znajo, prejel zato, ker niso podpisali interpelacije dr. Tonkličeve in dr. Žigonove. Vredno je, da iz obširnega pisma g. Winklerjevega povzamemo nekoliko vrstic, ktere ilustrirajo one pisarije. „Mislijo oni — tako se med drugim glasi odgovor — da so slovenski poslanci v deželnem zboru dosihmal zares le spali, in da bi oni, ko bi bili na njihovem mestu, našim Slovencem hribe zlatá pridobili? Da je bil v deželnem odboru že v letu 1861., ko je bil v njem en sam Slovenec, slovenski jezik vpeljan kot uradni jezik za Slovence, da se je deželni volitni red, po katerem so imeli Slovenci v deželnem zboru le 7, Italijani pa 14 zastopnikov, leta 1865. tako prena redil, da so si zdaj Slovenci in Italijani enaki; da se je ustanovila kmetijska šola (gospod pisatelj navaja še več dokazov v obveljavi slov. jezika); da so slovenski poslanci glasovali zoper neposrednje volitve za državni zbor; da se zdaj v Brdih, na Krasu in na Tominskem delajo ceste z denarji deželnega zaloga; da se bodo zdaj na podlagi nove šolske postave ustanovljale in vzdržavale tudi z deželnimi pomočki za Slovence ljudske šole; ob kratkem, da je, ne v enem stoletji, temuč v manj kot 10 letih dežela goriška v narodnih zadevah vže precej nov obraz dobila — vse to ni nič! Nezaupnico so zaslužili oni, ki so vse to pridobili! In če so tudi kaj pridobili, mislijo se te prebrisane glave, da saj ni móglo biti drugače? Kakor da bi na Štajarskem, na Koroškem, v Trstu, v Istriji in celó na Kranjskem zares ne bilo drugače! Naj mi verjamejo ti možje, da, ko bi bili oni v deželnem zboru, imeli bi bili ravsanje in kavsanje in parlamentarnih škandalov brez konca in kraja, v deželni zbornici bi bilo za naše Goričane veliko mikavnih komedij, družega pa — nič. „Vse to nič ne dé“ — mi odgovorijo oni; dajte vse občine slovenskim poslancem (razun Tonkli-a in Žigon-a) nezaupnico! „Soča“, spolni svoj poklic! proč jih pobriši! Pa zakaj? Zato, ker niso podpisali dr. Tonkli-eve in dr. Žigon-ove interpelacije!! Pa kdaj sta ona dva zapopadek svoje interpelacije drugim poslancem razodela, kdaj sta le rekla, da jo hočeta staviti? Sedanja slovenski poslanci niso vajeni lučati ne v cerkvi, ne v deželnem zboru „petard“, pa tudi ne za kom drugim pobirati jih! Saj med tem, ko je dr. Tonkli svojo dolgo interpelacijo v deželni dvorani bral, potem ko so Italijani odšli, po postavi še zbora več ni bilo. In vendar hočejo nekteri modrijani, da naj se s tako taktiko skrbi za blagostanje naše dežele! To je dobro, da je naše ljudstvo bolj zrelo in bolj pametno, kakor si nekteri v svojih možganih mislijo; ona tirja djanj, pa ne besedi. Zatorej že vé, kaj ima storiti, in kje svojih zastopnikov iskati; naj si le oni toliko glave ne lomijo. Kar mene zadeva, saj so moji volilci, ko so me prvi in drugokrat volili, vedeli, da sem uradnik; ali sem kot njih pooblastanec deželi kaj koristil, naj sodijo oni. Hvaležen sem jim za njih zaupanje,

*) Za Zeilenhonorar.

pa prosil nisem nikoli, in še manj silil, naj me volijo. Jez nisem gledal in ne gledam, kakor mislijo graški študentje in še kdo drugi ž njimi, kot deželni poslanec ne na „osebnosti, ne na lastne interese“; odstopim toraj prav lahko, če to želijo moji volilci. To mislijo, tega sem prepričan, tudi drugi slovenski poslanci, kterim so nezaupnice namenjene.“

Od Kolpe 2. nov. D. K. — Blagovolite od istorične slovenske Kolpe (Kupe) sprejeti dopis. Pravo rečem, ako pravim „istorične“, kajti vsak trenutek časa, kar bivam tukaj že 18 mesecev dni, me opominja slavnih bojev naših slovenskih pradedov, ki so tik Kolpe se borili s Turčinom v 16. veku neumrljivega spomina. Tudi bivam tukaj med nasledniki tistih 3000 uskokov, ki so od leta 1530. do 1541. iz turške Bosne dobro došli na mejo kranjsko, kajti še sedaj čujem tū lepi čisti bosniški jezik, i nahajam izvirna imena bosniških rodovin, na pr. Cetinski, Butina, Mavrović, Obranović, Petranović, Grgurić, Jurković, Vuk, Ožanić, Kerković, Majetić, Zdravić, Črnković itd., ki s svojim glasom še pričajo izvirek bosniški. Tudi noša tū se je izvirna ohranila, zlasti med „lepim spólom“, kajti bele so deklice i žene i neizmerno njezne v svoji beli tančici, kakor bele ovčice i ravno taki jagnjički na zelenem bregu marljivo pašo iskajoči. I čudno je, da se tukaj tudi južno bosniško vreme pravico dela, kajti sneg noče ležati, čeda ovác skoraj celo zimo zunaj se pase, tice gorkih krajev vajene nas, hvala Bogú, celo zimo ne zapustijo; se bojé menda čez Reko v Italijo preseliti se, kjer jih pozimi na hiljade (tū navadna beseda za tisuč) postrelijo. Tudi imamo tukaj zares bosniške slive (česplje) sladke in okusne, podobne turškim, se vé, kdor jih pustí zoreti, med tem, ko bližnji kočevski kraji imajo borno malo sadja. — Mnogo listov iz Ogerske i Slavonije sém dohaja, ki tožijo zarad poredne letošnje letine v imenovanih deželah, a bosniški Slovenci na meji Kranjske Očeta nebeškega hvalimo za bogati Njegov blagoslov, kajti dobili smo obilo sliv, fažona, krompirja, debelače, jabelk, sená, detelje itd. Bog čuvaj nas le družih nesreč, bodi-si političnih, narodnih, šolskih ali pa vojskinih. Kar se šol tiče, ongavi „Tagblatt“, da je vedenje duhovščine nasproti postavi šolskega nadzora. Kakovo je stališče slovenske duhovščine do sedaj bilo, to je znano iz Gorenskega dovolj. Al tudi drugej niso bili naši fajmoštri pričujoči pri šolskem izpraševanju preteklega šolskega leta; jaz poznam take može i tudi katehete, ki niso vpričo „oktroiranega šulinspektorja“ izpraševali, temuč samostojni, v imenu Božjem z oblastjo cerkveno. Kako se bo šolska reč izvozila, bode nam prihodnje leto pokazalo; do sedaj ne more se to konečno razsoditi. Bomo videli sklepe deželnega zbora, škofijstva, vlade, Rima. — V političnih i narodnih rečéh gotovo sedaj zvonec nosijo česki deklaranti i resoluciji kranjskega i tirolskega deželnega zbora; dobro došel nam je pa tudi govor poslanca Hermana v 14. seji štajarskega zbora o cerkvenih zadevah. Ne moremo si bosniški Slovenci jačejšega moža misliti, kakor je on; slava mu! — V vojaški granici, to vam povemo, je nezadovoljstva mnogo o tem, da se ima kos za kosom razpustiti i se o tem ni beseda dala vrlim graničarom, ko da bi morali biti „unicum“ brez ustavnega života v ustavni dobi cis- in translitvan ski!

Od dolenskega Posavja. (Tudi nekaj iz učiteljske konferencije) omeniti bodi naj meni dovoljeno, ki je bila 13. septembra v Krškem. Pa tako kasno prideš s sporočilom? — utegne mi kdo zavriniti. Res kasno je, al še spregovoril ne bi bil besedice, ako bi se po časnikih ne hvalisala tudi drugej nova inšpektorska éra. Naj povem tedaj jez par besedic o krškem uči-

teljskem zboru, kteremu priča je bil g. Lesjak. Ko bi jaz trobil v Dežmanov in Kromerjev rog, ktera, kakor smo slišali iz govora dr. Bleiweisa, bi že rada sesajočim slovenskim detetom culico v nemško mleko močila, prav zadovoljen bi bil tudi jaz s krško konferencijo. Sešlo se je kakih 18 učiteljev, vsak učitelj je imel na eno iz 3 vprašanj pismeno odgovoriti — in — kako je to dobro délo gospodu Lesjaku! — da skoro vsi so nemški odgovarjali; tudi vsi pogovori vpričo ces. komisarja bili so nemški. To je gosp. Lesjaka s tolikim veseljem navdalo, da se je ves vtopil vizveličani učiteljski stan, rekši: „Ich bin zwar Priester, aber ich muss Sie versichern, ich bin ganz Lehrer und bleibe Lehrer bis zum Tode“. Gospod res neki ni več ud konstitucionalnega društva. Da pa ne zamolčim nič resničnega, naj dodam še to, da po opravljeni konferenciji so bili učitelji pri rujnem vincu, s katerim jih je pogostil ces. komisar, jako veseli, in tū se jim je otajalo spet materno srce, kajti popevali so lepe slovenske pesmi. Menda da bi bilo bolj prav, ako bi bili gospodje ljudsko šolo zadevajoče reči rešili v slovenskem jeziku, a magari naj bi bili potem še raji gospodu Lesjaku na radost zapeli kakošno nemško. Ne bo dal — slišim ljubljanskega g. Pirkerja — me zavračati — to je „pädagogische Unzulässigkeit“, da učitelj ljudskih naših šol rešuje svoje naloge slovenski! S tem gospodom pa ni dobro češinj zobati. Zato z Bogom!

Iz ribniške doline 15. nov. — n — (*Vihar, letina, národnost, telegraf*). Včeraj je bil v naši dolini tak strašansk vihar, ki je od polnoči do 5. ure drugega popoldne trajal, kakoršnega ljudje tukaj ne pomnijo. Iz poslopij je strehe, celó podstrešja trgal in jih po več sežnjeval daleč metal, da je bilo groza. Šipe, posebno pri večih oknih je lomil in trl, da je vse križem letelo. Drevesa, kozolce, pa tudi vozove, če so se na prostem pokazali, je prevračal. Ljudje, kateri so bolj na vetrovnih krajih in v slabih poslopijih prebivali, so se drugam vmaknili, boje se, da bi jih vihar v njih lastnih poslopijih ne pokopal.*)

Letina je v vsem našem kraju, izvzemši pšenico, zelje in korenje, sploh slaba. Turšica in sočivje, poglaviti tukajšni pridelki, so se zavoljo prezgodnjega mraza, slabo obnesli. Piče za živino se je precej nakosilo, pa bi je bilo veliko več lahko, da bi ljudstvo sploh kaj več v kmetijstvu umelo. — Sadna drevesa, posebno češpljeva so bila letos prav polna; le obžalovati se mora, da so nekatere vasi in soseske tako nemarne, da za sadjerejo, vklub vsemu poduku, ki ga mladina v šoli dobiva, in vklub vsemu prepričanju, koliko sadje koristi, se za sadjerejo še ne zmenijo ne. Skoro bi bilo potreba, da bi se takim zanikarnejem postavno zapovedalo, da toliko in toliko drevesic morajo vsak na leto saditi! V 10 letih bi zdaj gole planjave in griči ves drugačen obraz dobile, in v 20 letih bi bilo sadja povsod dovolj.

Kar pa se národnosti tiče, je ljudstvo pri nas še strašno zaspano, posebno kočevski mejaši. Najde se sem in tje za domačo reč kak vnet mož; ali kaj pomaga, ko je deset drugih, ki ne vedó, ali so tič ali miš. Še „Tgbl.“ ne more stakimi „Kranjci“ zadovoljen biti, ker tudi voda niso na njega mlin. V več trgih, tudi že v vaseh imajo drugej in si napravljajo narodne čitalnice; le naša dolina s precej velikim trgom je še nima, in je menda pri tako pičlem številu domorodcev tudi ne bo kmalu imela. V Ribnici pa, kjer bi bil prav priličen kraj za čitalnico, o kateri se je že enkrat

*) Čudno je to, da drugod na Kranjskem ni bilo takega viharja, ki pa je 14. dne t. m. na Dunaji, okoli Dunaji in v doljni in zgornji Avstriji tudi tako razsajal, ljudi končal in toliko škode naredil, da so mislili, da se bliža sodni dan. „Vred.“

nekaj govorilo, je še več nemškutarije, kakor je „suhe robe.“ Dobro bi bilo, da bi rodoljubi prihodnjo spomlad v našem kraju tabor napravili; skušnje učé, koliko da taborji primorejo narodni zavednosti.

Dobili smo letošnjo jesen tudi skoz našo dolino na Kočevje telegraf. Da ga je bilo treba — priča nam to, da so ga postavili. Smešno pri tem delu je pa to, da so kole zanj celó iz Koroške in Štajarske k nam in — v Kočevje — vozili! Znano je, da se v naši dolini še dosti lesa najde; tukaj bi se bili lepi koli po 60 kr. lahko dobili; vsi krevljasti iz Koroške in Štajarske pripeljani pa vsak po 2 gold. ali pa še več stane. — Tako se v naši Avstriji ravna in gospodari! Saj ima denarjev na kupe in nevsahljive zaklade — iz davkov!

Iz Bistrice na Notranjskem. (*Trojica Čehov.*) (Konec.) O petju slavne gospé, ki je s svojim, v visocih, kakor tudi v nizkih glasbenih stopnjah krepkim polnim in milim glasom vrsto prekrasnih pesem navdušeno spevala, hočemo le toliko omeniti, da bi bili vsako tudi že znano pesem radi ne le enkrat, ampak po večkrat iz njenih ust slišali, kar smo nekerikrat tudi sprosili. Gosp. Weiss je pa umetnik na glasoviru, ki ima malo para. — Ako gré komu hvala, da zná čutila skladatelja v srcu poslušalcev skladbe obuditi, gré gotovo g. Weiss-u, ki s svojo neizrekljivo izurjenostjo kovinim glasom tisto čarobno moč vlivlja, ki poslušalcu globoko v srce segaje nenasitljivo hrepenenje po nadaljevanju sladkih čutil budí. — Slava blagosrčnema umetnikoma; slava pa tudi njunemu bratu po narodu — gosp. Bahman-u, ki je s primernim krepkim nagovorom veselico pričel in z navdušeno deklamacijo: „Ja jsem Čeh“, njeni prvi del sklenil. Da! čast in slava gosp. Bahman-u, ki je istinito duša tukajšnji čitalnici, ki si vsemu trudu in tudi materijalni škodi vklub v nepriključnih okoliščinah pešajoči čitalnici na noge pomagati prizadeva. Srčno mu želimo, da bi mu množica bistroumih bistriških in trnovskih veljakov njegovo blagodušno početje za pospeševanje narodnega življa podpirala in nam več veselih večerov ponudila, s kakoršnim je trojica Čehov nas domače in zraven nas tudi množico pri izdelovanju železnice vmestjenih in vposlenih Čehov, Nemcev in Francozov razveselila. Srce nam je veselja igralo videti zastopnike toliko različnih narodov v zajemni prijaznosti se veselice udeleževati; nevoljo je pa v nas obudila misel na tiste preglavice, ki v domači hiši razprtje vžigajo in svojo mater grdé, ko smo v zapisniku imena Francozov brali, ki si v čast štejejo biti udje slovenske čitalnice. Živili nam pravični možaki vseh narodov!

Iz Idrije 20. nov. (*Iz čitalnice.*) Temu, kar smo že zadnjikrat „Novicam“ o omenjeni svečanosti tukajšnje čitalnice sporočali, dodamo danes še posebno to, kar je bila glavna stvar oni svečanosti. Izraziti je namreč hotela čitalnica po odboru svojem radost nad postopanjem visokocenjenega c. kr. višega rudarskega svetovalca gosp. Lipolda, ki si ga je Idrija za svojega poslanca v deželni zbor kranjski izvolila, ter mu javno razodeti svojo zahvalo. Govor ta je lepo povdarjal razumnost in značajno krepkost gosp. Lipolda, ktera sta rodoljubom našim porok bila, da bode v deželnem zboru hodil pravo pot. „Vi, gospod, je rekel govornik, spoznali ste razmere domovine naše, in v tem spoznanji niste se potegovali za to, kar enega, dva ali tri osrečuje, temveč za to, kar zahteva pravica, — kar je vsem na korist“. — Po dokončanem govoru, ki je bil od občinstva navdušeno sprejet z gromoviti slava in živio-klici gosp. Lipoldu, prebralo se je pismo, ki ga je odbor sl. političnega društva „Slovenije“ iz Ljubljane poslal naši svečanosti na čast in ki je bilo z ve-

liko radostjo pozdravljano. — Zdaj pa poprime nazoči gospod Lipold besedo — tihota postane po vsej dvorani — in blizo tako-le govori: Akoravno mi je znan bil namen, ki ga ima čitalnica pri današnji veselici, vendar se nisem pripravljaj na odgovor z umetnimi in ličnimi izrazi; dovoli naj mi toraj, slavna gospôda, da nekoliko besedi kar naravnost iz srca povem. Najprvo izrekujem za skazano mi zaupanje srčno hvalo slavni čitalnici, ki šteje mnogo udov, ki so tudi moji volilci bili. Spoznavši veliko važnost izročene mi naloge razvidel sem koj začetkoma v svojem novem poslu težavno stališče deželnega poslanca — posebno v kranjskem deželnem zboru. Vstrezati dvema gospodoma — dvema krepkima strankama — to ni bilo mogoče, a to tudi nikdar moj namen ni bil. Braniti pravico in resnico, potezati se za blagor svoje domovine, svojega naroda in še posebej svojih volilcev, — to me je vodilo, ko sem pristopil k narodni večini kranjskega deželnega zbora, kjer mi je bilo dano vsaj nekoliko po vesti svoji in previdnosti storiti za svoje sobrate, preljubljene Slovence. — Delovanje v kranjskem dež. zboru bilo je za-me z marsiktero neprijetnostjo združeno, in sicer tako, da brž v začetku mislil sem že položiti poslanstvo v roke svojih volilcev. Zavest pa, da ravnam po želji in v smislu večine svojih volilcev, in nada, da zlasti v šolskih zadevah za svoj narod na Kranjskem morem kaj storiti, osrečile ste me, da sem do sklepa deželnega zborovanja ostal na častnem mi izročnem mestu. Za povzdigo šolstva se je sicer nekaj malega storilo, a to, česar bi jaz želel in česar naša dežela tako zelo potrebuje, namreč veliko novih dobrih šol in izvrstnih učiteljev, to se je po sklepu Njih Veličanstva odložilo na prihodnje boljše čase. Da ne zaidem v razkladanje delovanja deželnega zbora, omenim zastran gorečega vprašanja o zedinjenji Slovencev le to, da za geslo „živela Slovenija“ danes še ne glasujem, a toliko bolj navdušeno kličem: „živeli Slovenci po vseh slovenskih pokrajinah! Mili Bog pa daj, da bi se vsi Slovenci tako izobrazili in tisto omiko in narodno zavest dosegli, da bi vsi enkrat in sicer s živim prepričanjem tirjali potrebno „zedinjeno Slovenijo!“ Za zdaj pa iz srca kličem: Živeli Slovenci! — To so bile poglobitve misli, le na kratko posnete, obširnega in izvrstnega govora g. Lipolda, kteremu so sledili navdušeni klici: „Živeli Slovenci, slava našemu poslancu!“ In saj tudi ni moglo drugače biti, kajti videlo se je govorniku, da so mu iz srca izhajale besede, zato pa so tudi v srce segle nazočim.

Iz Kranja. (*Vabilo za S. Jenkov spominek.* *) Izrekla se je od mnogih strani želja, naj se postavi našemu v pesmih neumrlemu S. Jenku dostojen spominek. Obljubilo se je v ta namen od nekterih domorodcev že blizo 150 gold. Da bi se pa ta stvar v redu obravnavala, osnoval se je tukaj v Kranji poseben odbor obstoječ iz sedem udov, ki bode prejemal denar in skrbel, da se napravi pesniku lep spominek. Naj se tedaj za to napravo namenjeni doneski blagovolijo pošiljati podpisanemu odboru, kteri bode v „Novicah“ od časa do časa polagal račun. Rojaki! Vsak narod časti vredne svoje pesnike in če tudi se jih spominja še le po smrti, vendar kaže s tem, da se zaveda narodnosti svoje in da mu bije srce za domovino. Zložimo tedaj vsak po svoji zmožnosti za spominek, ki bode še poznim unukom našim zaznamoval kraj, kjer počiva pesnik, ki je pel: „Naprej zastava Slave!“

V odborovem imenu:

Dr. V. Prevec, Drag. Šavnik, F. Sajovec,
predsednik. tajnik. blagajnik.

*) Prosi tudi druge slov. časnike, da ponatisnejo to vabilo.
Odbor.

Iz Kranja 20. nov. — x — (*Nov župan in nov mestni odbor.*) Ker, kakor čutim, Vaš navadni dopisnik ne prime za peró, da bi Vam naznanil izid novih volitev, naj Vam jaz izročim malo vrstic. Kako imenitne so naše volitve, in kako prijetne nemškutarjem ljubljanskim, temu živa priča je to, da je „Tagblatt“ napisal cel „lajtartikel“ in da je skoro obnoren v veselji, da je — padel národni župan Pirc, češ, da s tem je kranjsko mesto se odkrižalo „klerikalni“ stranki (čujte to slavo duhovni gospodje, ki niste prišli volit!) in postalo „verfassungstreu“! Ne davno kar je bil Kranj že tudi tako glasovit — namreč takrat, ko so hotli „rotovž“ na boben djati, — zdaj je prišel — na boben „Tagblattov.“ Naj se vendar ta zdaj nam tako „očetovski“ list preveč ne raduje; saj vsaka reč le en čas trpi! Gosp. Pirc res ni več župan, al povedati morem prav pošteno, da je padel le iz osebnih razlogov a ne narodnih. Mož bistrega uma in odločnega značaja hotel je včasih enmalo preveč po svoje vladati in ni prizanesel tudi odborniku, ako je preskočil mejo. Da mu je to izredilo marsikterega nasprotnika, jasno je samo po sebi v malem mesticu. Sploh je znan pregovor: „ako se hočeš ljudem zameriti, bodi župan.“ Da kazinarjem in tudi kantonskemu glavarju zarad narodnega ravnanja v mestni pisarnici ni bil v srce prirašen, kazalo se je v tem, da je g. Derbič prišel z vsem svojim krdelom k volitvi — ne gosp. Pirca volit. Tudi županov nekdanji prednik g. Lokar, ki naj bi se raji s čem drugim pečal kakor da na svoje stare dni streže nemškutariji, je, če tudi s težko sapo na pretrganje kopal jamo do zdanjemu županu. Tako je s to združeno močjo „padel gosp. Pirc.“ Da bi bila c. kr. deželna vlada iz Ljubljane po telegrafu ukazala uradnikom Pirca ne voliti, kakor je „Slov. Nar.“ pripovedal, je presmešno, bi bilo tudi celó nepotrebno, saj Derbičeva stranka nikoli ne bila volila Pirca, če bi bila vlada tudi ukazala ga voliti. In koliko neki so si te „združene moči“ privojskovale družih odbornikov? — razun treh so bili vsi prejšnji izvoljeni; za 6 novih se je pa pomnožil zdaj odbor, ti pa so res v duhu nove ère. Za župana je bil te dni voljen apotekar g. B. Šavnik, ki je že enkrat županoval; star pa pošten mož je, čegar sin je najiskrenejši rodoljub. Niso tedaj tako strašanske prekucije pri nas, kakor si „Tagbl.“ misli; popolnoma v svesti smo si, da naše mesto ostane to, kar je bilo, za Ljubljano prvo mesto slovenske Kranje, a ne nemškega Kočevja. Naj le nastopi Slovencem dobrovoljna vlada na Dunaji, kmalu vpadejo krila uradnikom, in potem je tudi brž konec vpljivu, ki ga v majhnem mestu ima birokracija. In s to nado mirno spimo vsako noč.

Iz Ljubljane. (*Veliki sejm ljubljanski*) v pondeljek ni bil kaj posebno živahen. Tudi na živinski sejm se ni ravno veliko živine prignalo, vendar je bilo med njo dokaj pitane, ktero so pokupili nekaj Lahi, 32 glav pa je vzel veliki barantač Prister na Dunaj (tedaj naši voliči že tudi na Dunaj romajo.) Cena za srednjo živino je bila med 300–350 gld. — Krav je bilo malo, pa še te bile so slabe in drage. — Tudi kónj je bilo zelo malo in skoraj nič lepih; al še slabi so se prav drago prodajali!

— (*Druga predstava slovenskega dramatičnega društva*) v deželnem gledišču v nedeljo zvečer bila je spet tako odlična, da se brez ugovora mora ponašati ž njo. Gledišče — razun 8 demonstrativnih lóž — bilo je ljudstva iz mesta in dežele tako polno v vseh prostorih, da so morala notranja velika vrata odprta biti, da so iz pritvora gledali poslušalci na gledišče; ki pa smo v parterji bili, stali smo v taki stiski, da se nismo mogli ganiti. Tako polno gledišče je pač dosto očitna priča, kako zelo narod naš hrepení po igrah v domačem je-

ziku. Kakor pa je polno bilo gledišče, tako izvrstno ste se tudi vršile oboje nocojšnje igri „Županova Micika“ in pa „Serežan“, ktere je vpeljal vojaški orhester z overturo „Hej Slovani“, ki je bila z gromovitimi slavaklici ponovljana. „Županova Micika“, po Linhartovi na naše sedanje razmere po dr. Jan. Bleiweisu predelana, si je vselej svoje zmage gotova, ker je od konca do kraja vsa vzeta iz življenja prostega našega ljudstva. Pa so ti tudi igralci in igralke njene bili klasični. V glavnih rolah so se odlikovali „župan“ (izvrstna nova moč slov. dramatiki), pošten kmetiški oče, — ljubeznjiva „Micika“, — mladenec „Anže“, korenjak od nog do glave, in pa „Glažek“, zvesti šribarček, da mu ga ni para, ki je v svoji mutasti pesmici izvrstno kazal, kar mu je izbrisala nemila policija. Pa tudi manjše role „Podgorske“ — lepe mlade vdove, in pa dveh mestnih škricov so se vršile dobro. Da je smeha bilo brez konca in kraja, se po vsem tem samo po sebi razume. — Na bolj resnobnem polji pa se giblje opereta „Serežan“, vzeta iz života naroda hrvaškega, kteri je Köck spisal vrlo lepo muziko, prav v narodnem duhu, vsaki situaciji primerno in jako prijetno; če tudi je, kakor v operetah navadno, tako imenovanega lahkega značaja, je vendar pri vsem tem tehtno muzikalno delo. Kar se tiče vršitbe „Serežana“, gré palma v tej igri gospé Odijevi, ki je „Anko“ igrala in pela tako odlično, da si je prikupila vsa srca že v prvi ariji; izvrstno je tudi pela dvospev z „Blažkom“ in še posebno milo nevestno pesem v trispevu; — v igri pa se je vèdla kot graničarka z dušo in telesom in to osobito v tistem momentu, ko je kazala, da ni nič manj pogumna in hrabra nego je „Marko“, njen ljubi. Poleg nje se je odlikoval „Marko“, stopivši na oder v krasni obleki serežanski, bil je že radostno pozdravljan. Igral je izvrstno, a tudi, čeravno nekoliko prehlajen, lepo pel, posebno ono arijo, ko se v boji ranjenega dela. „Blažek“ in „grof Demeter Stankovič“ bila sta popolnoma na svojem mestu — v igranji in petji slavna. Vredno vsem se je družila „Klementina“ v svoji težki roli. Z gromovito pohvalo je bil sprejet konečni zbor možki in ženski, ki so ga naši gospodje in gospodičine tako eksaktno in navdušeno peli, da nikoli tacega zbora ne slišiš v našem gledišču. Gosp. Försterju, pevovodju čitalničnemu, ki je vodil godbo, gré prav iskrena hvala za tak uspeh. Pohvaliti pa moramo tudi muzično kapelo c. kr. Huynovega polka, — v Zagreb pa poslati srčno zahvalo, da so prijazno posodili krasno narodno opravo. In tako zopet dobro srečo čez mesec dni!

— (Svetli škof ljubljanski) grejo prihodnji teden v Rim v cerkveni zbor; z njim gré preč. stolni dekan g. dr. Pogačar. Dokler jih ne bode nazaj, so svetli škof za svojega namestnika (generalvikara) postavili preč. g. kanonika Fr. Kramarja, vodjo duhovnega semenišča. Ostali škofje slovenski: vikši škof goriški, škof tržaški, poreški, štajarski in pa škof markeški (preč. g. Mrak, iz Amerike prišedši) so se menda že podali na pot v Rim, kjer že davno biva preuzvišeni škof Strossmayer.

— (Učiteljem mestne št. Jakobske šole) se ob novem letu povikša plača, in sicer na 600, 500, 450 in 400 goldinarjev. — Letos je v Ljubljani le 5 novincev v preparandiški šoli, čeravno je c. kr. ministerstvo učiteljskim pripravnikom na Kranjskem ponudilo 12 štipendij po 100 gold. — Ako bi tako jezični bili kakor „Tagbl.“, ki je te dni malo število učencev na neki slovanski dalmatinski gimnaziji pripisal slovanskemu učenemu jeziku, bi tudi mi zaradi kopíce letošnjih pripravnikov lahko rekli, da je sad — novoêrine šolske osnove!

— (40 Hartingerjevih gospodarstvenih podob) se je na stroške Njih Veličanstva cesarja zopet nakupilo s slovenskim spisom, ki ga je kranjska družba kmetijska po gosp. fajmoštru Jan. Zalokarju oskrbela, za slovenske šole na Kranjskem, in gospod deželni poglavar jih je podelil šolam: v Šmarji, Preserju, Horjulu, na Igu, Predoslju, Smledniku, Predvoru, na Trati, v Gradu, v Lescah, na Bistrici, v Bohinju, na Breznici, v Krškem, Kostanjevici, Loškem potoku, Šentrupertu, Žužemberku, v Mirni peči, pri Beli cerkvi, v Dobrnčah, Semiču, Dragatušu, Adlešičah, Preloki, Oblokah, Grahovem, Žireh, Begnah pri Cerknici, na Razdrtem, v Šentvidu pri Vipavi, v Hrenovicah, Laščah, Dobropolju, Sodrašici, Dobu, Dolu, Vodica, Zagorju, Višnjigori in na Krki.

— (Živinorejcem našim) bode, kakor lani, tudi letos dobro došla novica, da v Kozlerjevi pivarnici (olariji) so začeli zopet pivo (ol) kuhati, ker je nastopilo mrzlejšje vreme. Živinorejci ljubljanski in okolice ljubljanske si tedaj zopet lahko po ceni kupujejo vsaki dan frišnih ječmenovih tropin, ki se kaj dobro priležijo molznim kravam in pitavnim volom.

— (Muzealnega društva) letni zbor je jutri popoldne ob 5. uri v sobi zgodovinskega društva; volil se bode v tem zboru tudi nov odbor.

— (Pesmi Borisa Mirána) so prišle 30. oktobra na Dunaji na svetlo. Knjiga obsega 10 tiskanih pól ter veljá 60 krajcarjev. Ker se pa te pesmi ne bodo še precej dobivale pri slovenskih bukvarjih, ker jim bode morda pozneje tudi cena poskočila, in ker bi bilo posamesne iztise razpošiljati nerodno in tudi predrago, zatorej je želeti, da bi se po slovenskih učiliščih in čitalnicah kakor v Mariboru, Trstu, Ljubljani itd. nabirali naročniki ter v večemu številu skupaj pošiljali gosp. J. Stritarju na Dunaji (Wien, Universität).

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Poslednje dni bili so vsi časniki polni razpora, ki je nastal v ministerstvu zaradi direktnih volitev v državni zbor in da srpo se za take volitve vlečejo dr. Giskra, dr. Herbst, in dr. Hasner, — drugi ministri pa so tem volitvam nasproti. Novejši dunajski časniki pa prinašajo novico, da so se poravnali med seboj in da direktne volitve ne pridejo, kakor je minister Giskra tiščal, brž iz začetka v obravnavo državnemu zboru, ampak še le potem, ko se ministri na Dunaji pogovoré s poslanci, ki menda 12. decembra pridejo v državni zbor. Mar res mislijo ministri, da s kopico svojih prijatlov, ki jih imajo v državnem zboru, bodo odločne glasove deželnih zborov vničili? Naj se ta važna stvar tudi za nekoliko tednov odloži, veljavna beseda deželnih zborov se ne more vničiti v takem državnem zboru, ki še slovanskih zastopnikov nima iz Česke in Morave! — Presvitli cesar je že na poti domú iz Sueca, kjer se je 17. dne t. m. odprl pomenljivi kanal. Presvitla cesarica mu gré v Trst naproti, in kakor nekteri časniki pripovedujejo, potuje potem v Rim naprej. — Krvavi boj v Dalmaciji še zmiraj traja, in naši armadi, ki je iz polka Maroičičevega že sila veliko vojakov zgubila, ne gré po sreči. Ker je vse polno vojakov v kotorskem okrožji, je, kakor „Wien. Tagbl.“ piše, dragina strašna; kosček kruha, ki je poprej veljal 2 solda, veljá zdaj 8; eno jajce 30 soldov. „N. fr. Presse“ skuša zagovarjati deželnega glavarja, okrajnega glavarja Franca in lahonsko stranko, in vso krivdo valiti na rogovilenje slovanske narodne stranke.